

Los Angeles ¹⁹/₁₁
Pasadena ²²/₁₁ } *sy*

Mine damer og herrer,

Det er meg en stor glede å overbringe en hilsen fra det norske folk og den norske regjering.

Jeg er også glad for å ha fått denne anledning til å fortelle venner og frender i Amerika litt om Norge og den utvikling som Norge har gjennomgått i den siste menneskealder.

Norge ble meget hardt rammet av den økonomiske krise som satte inn over hele verden i 30-årene. En meget stor del av våre bedrifter måtte stanse og hundretusener av arbeidere ble arbeidsløse. Også jordbruk og fiske ble hardt rammet av krisen. Tusenvis av gårder ble solgt ved tvangsauksjon og fiskerne kunne ikke tjene til livets opphold fordi det ikke ~~var~~

-2-

~~var~~ mulig å få avsatt fisken til priser som dekket utgiftene. Kommunene mistet størstedelen av sine skatteinntekter, men ble nødt til å forsøke å underholde de arbeidsledige. Krisen herjet landet i 2 - 3 år, men fra 1934/35 gjorde en bedring seg gjeldende. Under Johan Nygaardsvolds regjering hadde Norge et betydelig økonomisk oppsving fram til 1940. Men fremgangen ble brått stanset da tyskerne okkuperte Norge i aprildagene 1940. Under hele krigen ble Norges ressurser systematisk utnyttet av tyskerne, og da frigjøringen kom våren 1945, var landet ribbet for store verdier. Landets produksjonsapparat var nedslitt, Norges handelsflåte var redusert til det halve,

og landet manglet selv de mest nödtöftige varer. Krigsskadene var store, således var hele Finnmarken rasert av tyskerne som nyttet den brendte jords taktikk da de måtte rømme landsdelen.

Men det fantes heldigvis også lyse sider ved situasjonen. Under okkupasjonen var det blant nordmenn skapt en følelse av fellesskap og solidaritet som vi aldri har opplevet maken til hverken før eller senere. Motstandsbevegelsen skapte i folket den ånd som fikk uttrykk i disse ordene: Bare vi får friheten tilbake, så skal vi nok bygge landet opp igjen i sandrettighet og fordragelighet. Vi skal alle kjenne et sterkere sosialt ansvar for folket vårt og vi skal alle ofre for det felles beste.

I denne ånd ble det merkelige dokument som ble kalt Fellesprogrammet til. Det er et historisk dokument, for

det samlet et folk til fellesskap i fredens tid - ikke til krig. Fellesprogrammet ble tiltrådt av alle politiske partier i Norge. Det gikk i hovedpunktene ut på:

1. Det skulle ikke tales noen arbeidsledighet.
2. Det skulle bygges ut full trygd for hele folket.
3. Det skulle gjennomføres full kontroll med det økonomiske liv.
4. Det skulle bygges opp et forsvar for Norges frihet og selvstendighet, og
5. det skulle gjennomføres et fullstendig oppgjør i rettslige former med landssvikerne.

I flukt med dette programmet ble gjenreisningen av landet satt i gang. Det var en kjempeoppgave, fordi man startet nesten på bar bakke. Men det gikk bedre enn mange fryktet. Det skyldes ikke minst at det private forbruket ble holdt planmessig nede, og nasjonalinntekten så langt som råd var ble brukt til gjenoppbyggingen. I løpet av 4- 5 år var produksjonskapasitet⁴ fra før krigen gjenopprettet. Men utbyggingen ble fortsatt i raskt tempo. I dag ligger Norges samlede industriproduksjon **80 %** høyere enn før krigen, og **72 %** høyere enn i 1946. Det er særlig Norges veldige kraftkilder som har dannet grunnlaget for den sterke utbygging av meget betydelige industrianlegg. Det største industrianlegg i Norge, Norsk Jernverk, som nå praktisk talt er driftsklar, er bygget av staten.

Aardal og Linnedal

Det samme gjelder to store aluminiumsverk⁵ Norsk Hydro, tidligere landets største industriforetakende og hvor staten er hovedaksjonær, er bygget ut i hurtig tempo. Den norske handelsflåte som da krigen bröt ut var på 4,8 millioner tonn, ved krigens slutt var redusert til 2,7 millioner tonn, er nå ökt igjen til vel 6 millioner tonn og vil i 1958 nå **8** millioner tonn.

De norske fiskerier er bygget ut med moderne båter og med en betydelig industri til foredling av sild og fisk.

Den store ekspansjon som har funnet sted på alle områder gir seg best uttrykk gjennom ökingen av landets nasjonalprodukt. Det utgjorde i 1946 11 milliarder, mens det i 1953 var steget til 22,6 milliarder kroner.

Det norske forsvaret er bygget opp fra grunnen av og fyller nå praktisk talt de krav som vi i forståelse med våre allierte har satt opp for et norsk forsvar i samarbeid med Atlanterhavspaktstyrkene. Flyplasser, festningsanlegg og forlegninger for soldatene er bygget eller er under bygging over hele landet.

De sosiale trygder som ble stilt opp i Fellesprogrammet er gjennomført og skoleverket er forbedret. I mange kommuner er utdannelsen for all ungdom fri fra folkeskolen til universitet og høyskoler.

Jeg mener ikke med dette å si at vi har løst alle oppgaver i Norge. Dessverre, vi har veldige oppgaver foran oss. Særlig gjelder det på sykehus- og skolesektoren og kommunikasjonene.

Norge har store muligheter, ikke minst fordi det er det land i Europa som i forhold til folketallet har de største kraftkilder som kan bygges ut til priser som er de laveste i verden. Men Norge er og vil i lange tider fremover være et kapitalfattig land. Med tilstrekkelig tilførsel av kapital, kan Norge bli et industriland av betydning, et land som skulle ha spesielt gode forutsetninger for å gi god rente av den kapital som legges ned.

Jeg ville ikke ha gitt et korrekt bilde av Norges utvikling etter krigen uten å nevne den betydning den amerikanske hjelp gjennom Marshallorganisasjonen har hatt for oss, og etter at denne hjelpen ble avviklet, den hjelp som ytes gjennom tilførsel av våpen og utstyr til det norske forsvar. Begge deler har for Norge

som for en rekke andre europeiske land, vært av meget stor betydning.

Norge ligger i en utsatt stilling i krysningspunktet mellom øst og vest. Vi har valgt å samarbeide med de store demokratier i vest gjennom Atlanterhavspakten, som vi ser som den sterkeste og tryggeste garanti for vår fred og frihet. Og fred og frihet er grunnlaget for et hvert videre fremskritt for mitt land, for Norge.
